

ESGLÉSIA

DE

MENORCA

**Butlletí oficial
del Bisbat**

Núm. 2 - MARÇ - 1982

SUMARI

DE LA SANTA SEU	pàg. 51
Mensaje del Santo Padre para la Cuaresma 1982	
Carta sobre la col·lecta dels Llocs Sants (Sgda. Congregació pro Esglésias Orientals).	
DOCUMENTS DEL BISBE	pàg. 54
8.- Carta Pastoral sobre el Dia del Seminari	
9.- Homila en l'ordenació de prevere.	
10.- "Ajuda'ns a tenir esperança" (per a la Campanya contra la fam).	
SES CATEQUESIS DEL BISBE	
11.- La Casa de Déu (i II)	
12.- L'exhortació del Papa, sobre la família (I)	
13.- L'exhortació del Papa, sobre la família (II)	
14.- L'exhortació del Papa, sobre la família (III)	
15.- L'exhortació del Papa, sobre la família (IV)	
CONSELL DE PRESBITERI	pàg. 69
Full informatiu de la sessió de gener.	
Revisió dels acords i temes tractats per els actuals membres del Consell de Prebiteri.	
SECRETARIA GENERAL	pàg. 78
Nomenaments — Col·lectes — Missa Crismal — Elecció de Mare Abadessa.	
SECRETARIAT DE L'EPISCOPAT	pàg. 79
Nota sobre cuatelas en biblioteques, archivos, etc...	
COMISSIO EPISCOPAL DE LITURGIA	pàg. 80
Normas prácticas para la concelebración	
COMISSIO EPISCOPAL DE MISSIONS I COOPERACIO ENTRE LES ESGLESIES	pàg. 83
Comunicado de la Comisión Episcopal en el "Día de Hispanoamérica": (La familia en Hispanoamérica).	
INFORMACIO DIOCESANA	pàg. 85
Activitats del Bisbe	
Resumen año diocesano 1981 — Ordenación del presbítero Marcelino Sánchez — Jornadas diocesanas de la CONFER — Campaña contra el Hambre — Setmana per la pau 1981 — Reuniones de catequistas del arciprestazgo de Mahón — Las parroquias de "Sta. Maria" y de "S. Francisco" de Mahón informan a sus feligreses.	
NECROLOGIA	pàg. 96
Antoni Tomàs Bagur, missioner dels SS. Cors.	
Sor Jesús Ma. Bendito, Concepcionista	

DE LA SANTA SEU

MENSAJE DEL SANTO PADRE PARA LA CUARESMA 1982

Amadísimos hijos e hijas:

“¿Y quién es mi prójimo?” (Lc 10,29)

Os acordáis: es con la parábola del Buen Samaritano como Jesús responde a la pregunta de un doctor de la Ley, quien acaba de confesar lo que él acostumbra a leer en la Ley: “Amarás al Señor, tu Dios, con todo tu corazón, con toda tu alma, con todas tus fuerzas y con toda tu mente, y al prójimo como a ti mismo”.

Cristo es el Buen Samaritano; él es el primero en acercarse a nosotros, el que nos ha hecho su prójimo para socorrernos, curarnos y salvarnos: “... se anonadó, tomando la forma de siervo y haciéndose semejante a los hombres; y en la condición de hombre se humilló, hecho obediente, hasta la muerte y muerte de cruz” (Flp 2, 7-8).

Si existe todavía alguna distancia entre Dios y nosotros, esto se debe a los hombres, por los obstáculos que ponemos para que se dé este acercamiento. El pecado que existe en nuestro corazón, las injusticias que cometemos, el odio y la desunión que mantenemos, todo ello impide el que nosotros amemos a Dios con todo nuestro corazón y todas nuestras fuerzas. El tiempo de Cuaresma es una época privilegiada de purificación y penitencia, con el fin de dejar que el Salvador nos haga su prójimo y nos salve a través de su amor.

El segundo mandamiento es semejante al primero (cfr. Mt. 22, 39), y no pueden separarse. Tenemos que amar a los demás con el mismo Amor que Dios ha derramado en nuestros corazones y con el que él mismo nos ama. Ahí también, cuántas dificultades se dan para hacer del otro nuestro prójimo: no amamos suficientemente a Dios y a nuestros hermanos. ¿Por qué tenemos aún tantas dificultades en dejar la fase, importante pero insuficiente, de la reflexión, de las declaraciones o protestas, para hacernos de veras emigrantes con los emigrantes, refugiados con los refugiados y pobres con aquellos que carecen de todo?

Se nos ha dado el tiempo litúrgico de la Cuaresma, en y por la Iglesia, con el fin de purificarnos del resto de egoísmo, de apego excesivo a los bienes, materiales o de cualquier otra clase, que nos mantienen distanciados de los que tienen derechos sobre nosotros, principalmente de aquellos que, físicamente cercanos o distantes de nosotros, no tienen

la posibilidad de vivir la dignidad de sus vidas de hombres y mujeres, creados por Dios a su imagen y semejanza.

Por consiguiente, deaos imbuir del espíritu de penitencia y conversión, que es espíritu de amor y participación. Siguiendo el ejemplo de Cristo, estad cerca de los despojados y heridos, y de los que el mundo ignora y rechaza. Participad en todo aquello que se realiza en vuestra Iglesia local, a fin de que los cristianos y los hombres de buena voluntad procuren a cada uno de sus hermanos los medios, aun materiales, de vivir con dignidad y de tomar ellos mismos bajo su responsabilidad su promoción humana y espiritual, y la de sus familias.

Que las colectas de Cuaresma, incluso en los países pobres, os permitan ayudar con vuestra colaboración a las Iglesias de las naciones aún más desfavorecidas, para realizar su misión de Buenos Samaritanos ante aquellos de los que son directamente responsables: sus pobres, hambrientos, víctimas de la injusticia y los que no pueden todavía ser responsables de su propio desarrollo y del de sus comunidades humanas.

Penitencia y conversión: este es el camino, no triste, sino liberador, de nuestro tiempo cuaresmal.

Y si todavía os preguntáis: ¿Y quién es mi prójimo?, leeréis la respuesta en el rostro del Resucitado y lo sentiréis de sus labios: "En verdad os digo que cuantas veces hicisteis eso a uno de estos mis hermanos menores, a mí me lo hicisteis". (Mt 25,40).

JUAN PABLO P. P. II

CARTA SOBRE LA COL. LECTA DELS LLOCS SANTS

Excelencia Reverendísima:

El interés fraternal de todas las Iglesias locales, de un extremo al otro del mundo, por los Santos Lugares y por los fieles que viven en aquella Tierra, santificada por la Historia de la Salvación y especialmente por la vida, muerte y resurrección de Nuestro Señor, se manifiesta concretamente en las contribuciones generosas y tempestivas, que recuerdan y emulan las colectas llevadas a cabo en los tiempos apostólicos.

Gracias a este positivo interés, la Iglesia Católica ha logrado ser capaz de mantener su pastoral fundamental, sus obras caritativas, educativas y sociales, y ha podido contribuir a la estabilidad de la Población cristiana en Tierra Santa.

Así pues, en nombre de la Santa Sede reconozco una vez más la valiosa ayuda prestada y agradezco de corazón a los Reverendísimos Miembros del Colegio Episcopal cuanto han ya realizado y todavía seguirán haciendo en favor de una causa tan amada por todos los cristianos y particularmente por el Santo Padre.

Las necesidades de la Iglesia en Tierra Santa, particularmente urgentes en estos momentos, me impulsan a traer ante vuestra consideración algunas realidades que se refieren a la colecta de este año para Tierra Santa.

La finalidad de esta colecta la puso en claro Su Santidad el Papa Pablo VI, de feliz memoria, en su Exhortación Apostólica "Nobis in animo" del 25 de Marzo de 1974 (AAS 66 - 1974, 177 - 188), señalando que las necesidades de la Iglesia en Tierra Santa van mucho más allá del cuidado y mantenimiento de los Santuarios. El producto de esta colecta se emplea para remediar algunas necesidades humanas mucho más básicas —habitación, educación, cuidados sanitarios, formación religiosa, por ejemplo— las cuales, si no son satisfechas, obligan a nuestros cristianos de Tierra Santa a continuar emigrando en gran número, privando así de una presencia cristiana a esa Tierra, que hizo Santa nuestro Señor y Salvador.

Nos atreveríamos, Excelentísimo Señor, a pedirle que este año encareciese a sus piadosos sacerdotes, religiosos y seculares la conveniencia de superarse a sí mismos en generosidad.

De nuevo ruego a Vuestra Excelencia que me permita recordarle que las necesidades de la Iglesia en Tierra Santa son particularmente urgentes en la actualidad, y que para venir en su socorro confiamos en su amable cooperación.

Asegurándole nuestro profundo reconocimiento por cuanto pueda hacer, y con mi sincera estima y consideración, ruego al Señor que le colme de venturas, y me honro con permanecer

de Vuestra Excelencia Reverendísima
afmo. en el Señor

Wladyslaw Cardenal Rubin, Prefecto

DOCUMENTS DEL BISBE

8.— CARTA PASTORAL SOBRE EL DIA DEL SEMINARI

“Tu, vine, segueix-me”

Germans estimats,

El 19 de març, solemnitat de Sant Josep, tornarem a celebrar el Dia del Seminari. Com cada any, vull dirigir-vos unes paraules sobre aquesta jornada que, en la seva finalitat i en la seva reflexió, voldria examplar en el sentit que la consideràssiu també una jornada eminentment sacerdotal. Perquè celebrar el dia del Seminari és celebrar també el sacerdoci. Preguar i ajudar el Seminari vol dir també pregar i ajudar els sacerdots.

En el Seminari es preparen aquells qui un dia arribaran a l'altar i exerciran el seu ministeri ordenat, en favor dels germans. Necessitam el Seminari com necessitam qui, preparat en ell, presidesqui les nostres comunitats i les convoqui a l'exercici de la caritat, de la catequesi i de l'evangelització, i a la participació en els sagraments, principalment el de l'Eucaristia.

Jesús va començar aquesta tasca de preparació també amb els seus apòstols. Ell els va escollir. I és d'Ell que també a nosaltres, els capellans, ens ve aquest ministeri sacerdotal. Per la imposició de les mans del bisbe, l'acció de Crist està actuant en aquell qui, després d'anys de preparació i d'estudi, respon a la crida del Senyor i accepta aquest do sagrat.

Parlar del Seminari, a més, és parlar també de joventut. I si aquestes meves paraules van dirigides a tots vosaltres, estimats cristians de Menorca, d'una manera especial les vull dirigir als nostres joves, a aquesta joventut que puja i a la qual ens devem molt particularment el bisbe i els capellans, en la nostra funció d'animadors i dirigents de les nostres comunitats. I açò, no solament en una visió, diria propagandística o de campanya de reclutament de vocacions, sinó sobretot en una

altra de més àmplia i generosa de formació eficient dels valors cristians que conté la nostra vida de feels creients.

Perquè el valor "cristià" i el valor "capellà", encara que a molts sembli que ha passat o estigui passant de moda, són uns valors actuals i presents que no deixaran mai, en la llargada dels segles, de tenir la seva vigència i d'ésser "útils" per a la humanitat.

I açò convé que els joves ho sàpiguen i, per tant, que se'ls digui i se'ls prediqui. Si l'Església té dret a esperar que hi hagi feels cristians totalment convençuts i vivint a ple la seva fe cristiana, malgrat les dificultats i els nous corrents desestabilitzadors, que es donen ja entre nosaltres, també tots podem i hem d'esperar que hi hagi al.lots i joves qui sentin una vocació per arribar un dia a l'ordenació sacerdotal.

Ara, a la nostra diòcesi, tenim, gràcies a Déu, sis joves qui s'estan preparant i estudiant per acollir aquesta crida del Senyor. Tres d'ells viuen aquí, al nostre Seminari de Ciutadella, on es van formant i assisteixen també a l'Institut per cursar el BUP i el COU. Els altres tres, ja més adelantats en els seus estudis, són a Sant Cugat del Vallès (Barcelona), a la Facultat de Teologia que regenten els jesuïtes, on hi són presents també seminaristes d'altres diòcesis. Si aquests sis joves —i esper que també molts d'altres— volen acollir la crida de Jesús, és ver que convé indicar-lis per a què, per a quin objectiu i quin fi han de seguir Jesús en aquest camí.

Sant Marc, en el capítol tercer del seu evangeli, ens explica l'elecció que va fer Jesús per instituir els apòstols, els dotze. Són cinc punts que hi vull remarcar i que ara anirà bé d'explicar per bé de tots.

Jesús crida.— "Jesús va pujar a la muntanya, va cridar els qui va voler". Així comença aquest text de l'evangelista. Record que l'any passat vos vaig comentar breument aquest punt, segons l'eslògan que s'havia proposat la jornada del Dia del Seminari: "Si Déu et crida, per què esperes?". Hi ha d'haver primer una crida de part de Déu. I Déu encara crida. I, certament, crida a qui vol, perquè sabeu molt bé que no tots els seminaristes arriben al sacerdocí. És necessari un discerniment per sebre si ens crida. La seva crida pot venir de diverses maneres. Però és necessari estar atent i reflexionar seriosament.

Anar cap a Jesús.— "I ells hi anaren", diu Sant Marc, indicant l'acollida que els apòstols van fer de la paraula de Jesús.

No n'hi ha prou de sentir o d'escoltar la crida de Jesús. Es necessari aixecar-se decidit i anar cap a Jesús. Es el moment important de la

decisió a prendre. El dir "sí" a Jesús. La vocació, en un primer estadi, si és una crida de Déu, necessita també una resolució per part nostra. Ell crida i invita. No força ni coacciona ningú. Perquè vol que la nostra decisió sigui lliure i responsable.

Avui dia, els nostres al.lots i joves, jo crec que necessiten una decisió més ferma que la que haguérem de fer els qui ja som capellans. Tota una sèrie de circumstàncies i d'elements sociològics, me pens que abans ens empenyien i encoratjaven més a anar cap a Jesús per aquesta vocació de capellà. Avui ha canviat açò. Diria que gràcies a Déu. Perquè per ser capellà, avui és més difícil. Vull dir que l'ambient, la vida secularitzada que es duu, la llibertat que domina sobre l'autoritat en les famílies, i tants d'altres valors canviants exigeixen una decisió i una ferma més intensa.

A més, també és necessari dir que avui ja hi ha diversos models o formes diria externes, de viure el sacerdot i que aquest, dintre de l'estructura de la societat actual, no té massa al.licients materials ni sociològics per obrir-se camins.

Encara hi ha, emperò, qui va cap a Jesús per mitjà d'aquest ministeri ordenat. I jo, des d'aquí, vull fer també la meva crida a tants de joves qui poden sentir aquesta veu i que potser no es decideixen a anar cap a Jesús. Siau decidits, valents, els dic. La vostra joventut vos donarà força i vigor per aconseguir açò, si Déu vos crida.

Estar-se amb Ell.— Continua així l'evangeli de Sant Marc: "I en va designar dotze perquè estiguessin amb Ell".

Estar-se, quedar-se amb Ell. És també un punt essencial en el seguiment sacerdotal de Jesús. El sacerdot ha d'ésser un home de pregària, que vol dir un home que sàpiga estar en la companyia de Jesucrist. "A fi de complir amb fidelitat el seu ministeri", ens diu el decret sobre el ministeri dels preveres, del Vaticà II, "els preveres han de tenir un col.loqui diari amb Crist, el Senyor. Per les variades formes de pregàries que lliurement elegeixen, els preveres cerquen i demanen fervorosament a Déu, aquell esperit de vertadera adoració per mitjà del qual s'uneixen íntimament amb Crist".

Estar-se amb Jesús també indica un acolliment total dels seus ensenyaments, del seu evangeli. La identitat sacerdotal del prevere ha de passar forçosament per aquestes coordenades. El servidor de la comunitat, que és el sacerdot, no pot exercir el seu ministeri enfora de l'evangeli de Jesús, predicat per l'Església, a qui Crist el va confiar. Seria una traïció a Ell predicar altres doctrines, creure en altres evangelis. Se-

ria no estar-se amb Ell, que, com hem vist, és punt essencial del ministeri apostòlic.

Aquesta relació d'unió i d'intimitat amb Jesús, per l'oració i per la paraula divina rebuda d'Ell, és un pern que aguanta el sacerdot i sosté i aprofundeix la seva identitat, el realitza degudament i li fa veure la seva presència encara totalment necessària en el món d'avui.

Enviats a anunciar el Regne de Déu.— “Per enviar-los, diu Sant Marc, a anunciar l'arribada del Regne de Déu”.

Aquesta és la missió del sacerdot. Enfortit per la unió íntima amb Jesús, l'apòstol pot llançar-se a l'evangelització. El sacerdot ha de sebre que tant ell, amb el seu ministeri, com tota l'Església no són altra cosa que uns mitjans per aconseguir la missió de Crist: implantar el Regne de Déu, anunciant la seva arribada. Quan arriba Crist a les ànimes, hi arriba el Regne de Déu.

El sacerdot és un enviat. “Tal com em va enviar el Pare, així vos enviï jo”. El Verb de Déu surt del Pare i davalla al món, sense deixar el Pare. El sacerdot és enviat també al món, però ha de quedar-se, estar-se, sempre amb Jesús.

Aquest binomi —quedar-se i ésser enviat— és el que centra tota la missió del sacerdot. Per realitzar tota la seva identitat, el sacerdot ha de conjugar amablement aquestes dues actituds. No es pot donar l'una sense l'altra. L'accentuació d'una sobre l'altra motiva la diversitat plausible del ministeri sacerdotal, avui. I cada un de nosaltres, sacerdots, segons les circumstàncies del lloc i de la feina en la nostra vida, haurà de conjuminar la seva actitud per no perdre l'equilibri.

El sacerdot és un enviat. I el qui és enviat ha de complir exactament i feelment l'encàrrec que li han confiat. Els quatre evangelis acaben més o manco amb la mateixa conclusió, que mostra l'encàrrec del Senyor, i que ara copii de Sant Mateu: “Anau, idò, convertiu tots els pobles, batiant-los en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant, ensenyant-los a observar tot el que vos he manat”. O el de Sant Joan: “Perquè cregueu que Jesús és el Messies, el Fill de Déu, i, així, creient, tingueu vida en el seu nom”. L'evangeli havia començat parlant del valor de la fe i acaba amb el mateix ensenyament: “Convertiu-vos i creis en l'Evangeli”.

Treure dimonis.— Sant Marc acaba així aquest tros del seu evangeli: “i els va donar poder de treure dimonis. Així va instituir els dotze”.

Treure dimonis significarà fer el bé i fer enfora el mal. L'espe-

rit del mal encara corre. Es la lluita diària en aquesta vida. En la seva presentació en la sinagoga de Natzaret, al principi del seu ministeri, Jesús ja assenyala aquests camins del bé a fer, agafant paraules del profeta Isaïes: "L'Esperit del Senyor reposa damunt mi, ja que ell m'ha ungit per dur la Bona Nova als desvalguts; m'ha enviat a proclamar als captius la llibertat i als cecs el retorn de la llum, a deixar en llibertat els oprimits, a proclamar l'any de gràcia del Senyor".

Una dedicació constant als més pobres i necessitats, en les pobreses de tota casta que encara avui sotmeten els homes, serà, idò, camí a recórrer i feina a fer. Una meta proposada pel Mestre que s'haurà d'aconseguir amb tot esforç.

El ministeri sacerdotal passa evidentment per aquestes rutes. Cridat, escollit, unit a Jesús i enviat a proclamar l'arribada del Regne de Déu, el sacerdot ha de fer el bé i allunyar el mal, que vol dir sembrar l'amor a Déu i als germans, en la parcel·la que el Senyor li ha encomanat, d'una manera pràctica i continuada.

L'acabament d'aquestes meves paraules que vos vaig escrivint, germans estimats de Menorca, no pot ésser altre que un ànim engrescador per a tots vosaltres i una esperança il·limitada en la bondat del nostre Pare del cel.

El futur de la nostra Església està a les nostres mans. La sembra que feim ara és la que fructificarà els anys venidors. La responsabilitat és forta. I no sé si ens en temem de la que tots hi tenim. Aquesta nostra època que vol córrer i volar cap a unes noves perspectives de progrés i benestar, necessita i necessitarà també després, que li recordi i li faci viure els valors sempre vàlids d'una Bona Nova, d'un evangeli de pau i de justícia, un Regne de Déu que s'ha d'anar construint fins a la seva total eclosió en l'adveniment del Fill de Déu.

Que la nostra esperança en el Pare que tant ens estima sigui sempre qui ens doni la força i l'empenta que necessitam per continuar engrescats i plens de tot entusiasme la nostra feina a favor dels germans. I que els qui són cridats, escollits i units a Jesús per proclamar el seu Regne i fer el bé als homes en el ministeri ordenat del sacerdoti, l'exerceixin amb aquella fe que mou muntanyes, amb aquella esperança que no coneix el desànim i amb aquella caritat que abarca tots els germans.

Per açò, vull acabar dirigint-me als nostres joves, per dir-los com Jesús féu amb els seus apòstols: "Tu, vine, segueix-me".

Amb la meva benedicció.

† Antoni, bisbe

Ciudadella, 1 de març del 1982

9.— HOMILIA EN L'ORDENACIO DE PREVERE

7 de febrer del 1982, a Sant Lluís

(Dintre de l'exhortació que inclou el ritual, el Sr. Bisbe va fer la següent homilia:)

A l'evangeli hem llegit unes paraules de Jesús que tu, estimat diaca Marcel·lí, prest ja a ser sacerdot, has escrit a la invitació que vas fer-nos per aquesta celebració: "Idò, jo em comport entre vosaltres com el qui serveix".

I, certament, ara t'imposaré les mans perquè, per mitjà meu, l'acció de Crist actui en tu i puguis així exercir aquest ministeri ordenat de prevere. Seràs servidor de la comunitat per aquest ministeri sacerdotal que ara rebràs.

Comporta't, idò, sempre com a prevere, servidor de la comunitat. Has de servir-la amb la paraula, amb l'exemple i amb l'Eucaristia. I sempre amb la finalitat d'anunciar la Bona Nova del Regne de Déu.

Per açò has escollit aquestes lectures que acabam d'escoltar per indicar-nos la projecció de la teva vida que ara comença. En la primera lectura, el profeta Isaïes, del qual després es farà ressò l'evangeli de St. Lluc, ens ha anunciat aquest Regne: que és dur la Bona Nova als desvalguts; curar els cors adolorits; proclamar la llibertat, el retorn de la llum; proclamar l'any de gràcia del Senyor; consolar els qui estan de dol; vestir d'alegria i cantar el triomf.

I açò ho faràs per mitjà de la teva paraula. Però de la manera que et diu sant Pau i que jo ara et record: No t'acovardis ni facis feina d'amagat, sinó sigues valent i predica Jesús davant de tothom. No falsifiquis la paraula de Déu, digues obertament a tothom la seva veritat. Anuncia Jesucrist, no t'anunciïs a tu mateix. Encara que siguis feble, com ho som tots, encara que, com una gerra de fang, pensa que dus un tresor preciós. Administra'l bé. És un poder, una força que et ve de Déu, no de nosaltres.

I açò ho faràs per mitjà de l'exemple. Has d'ésser testimoni de Crist. Que la teva vida, idò, resplandesqui de virtuts. Procura que el teu testimoni sigui dinàmic i efectiu. Avui els capellans no podem quedar-nos a casa, en una quietud monàstica i pacífica. Com Jesús, hauràs de sortir al carrer i trescar per camins i carreteres, seguir pobles i llocs, per anar a trobar els homes, a dir-los, de paraula i d'obra, l'anunci de Jesús. Pensa que, per l'ordenació que ara rebràs, seràs constituït vicari de Crist

—Ell, l'únic sacerdot que et fa una persona sacramental, amb autoritat per a vetlar i cuidar l'Església— i també vicari del BISBE, per ajudar-lo a arribar a tot arreu i fer-lo així visible i present a tothom.

No pots, idò, descuidar una vocació d'evangelització, predicada sobretot amb el teu exemple. Fes'ho amb la humilitat i el bon comportament de qui se sent donat del tot i es va realitzant, amb entusiasme i desinteressadament, perquè es buida per donar-se als altres. En açò hi pots trobar, hi has de trobar, la teva fortalesa i el teu sosteniment, fent enfora la sempre fàcil temptació del descoratjament, del desencís i del "ja s'ho faran".

I açò ho faràs per mitjà de l'Eucaristia. Fixa't bé que el teu primer servei en el ministeri sacerdotal que vas a rebre és la celebració de l'Eucaristia, d'aquesta Eucaristia que ara concelebrarem.

L'evangeli que ens has llegit ha recordat la seva institució. I saps molt bé que ella és el cim de tota la nostra vida cristiana i la font d'on raja la nostra força.

Pensa, finalment, que l'oració diària i constant t'ajudarà eficaçment per aquest ministeri sacerdotal.

Complert, idò, satisfactòriament el teu ministeri diaconal, ara t'ordenaré prevere, per què comenci, allà on sigui, aquesta nova tasca de servei sacerdotal. Des d'ara t'hauràs de comportar, idò, entre nosaltres, com el qui serveix.

10.— "AJUDA'NS A TENIR ESPERANCA" (per a la Campanya contra la fam)

Hem de refer i acabar el pont. Mirau el dibuix i veureu que fan falta aquestes dues coses. Primer, refer i estructurar millor la banda de pont del Tercer Món. Ha d'ésser més sòlid i fort. Després, acabar-lo. Ajuntar banda i banda. Perquè es pugui passar còmodament i no quedin mans i braços a mig aire sense poder-se estrènyer.

Aquestes dues activitats, refer i anar acabant el pont, són les que ja fa 23 anys que va fent la Campanya contra la fam en el món, les "Mans Unides", associació la finalitat de la qual és prestar aquesta ajuda als qui pateixen fam. Aquest any, la Campanya ens demana ajuda a tenir esperança.

I la primera pregunta que ve a flor de llavis és: però ne podem tenir d'esperança que un dia s'arrangi tot açò de la fam? Perquè hem d'admetre que avui dia la crisi mundial que patim fa il·lusòries moltes

esperances. Qui espera en qui? On és la confiança que ens dugui a un nou ordre internacional més just, més pacífic i més solidari?

I, no obstant aquests interrogants, no tenim més remei que esperar contra tota esperança. Hem de cercar qui vulgui refer i acabar el pont de la generositat, de la solidaritat i de la justícia.

En encoratjar i animar avui a totes aquestes persones de la nostra diòcesi que estan fent feina desinteressadament en aquest camp, aixec també la meua veu responsable a tota la comunitat menorquina per demanar-lis aquella ajuda neccessària per poder obtenir aquesta esperança que ens dugui a la encara possible realitat d'un món més just i solidari.

Il·lusionem-nos, idò, tots per viure una vida que valgui la pena! Retornem a l'esperança! I pregam Déu, el nostre Pare, de qui procedeixen tots els béns, perquè mogui els cors de tots els dirigents de les nacions i així cerquin els treballadors necessaris per refer i acabar aquest pont de la unió i de la germanor de tots els humans, fent enfora la fam i la guerra.

Tenim aquesta esperança! Volem viure aquesta esperança!

Amb la meua benedicció,

† Antoni, bisbe,

Ciutadella, 10 de febrer del 1982

SES CATEQUESIS DEL BISBE

11.— La Casa de Déu (i II)

(22 - 1 - 82)

Aquesta setmana esteim celebrant l'octavari d'oracions per a la unitat dels cristians. Dilluns passat, precisament el dia en què començàvem aquestes pregàries, vaig tenir el goig de rebre i rallar amicalment una estona amb el bisbe anglicà qui cuida els feels d'aquesta comunitat seva, residents a Menorca. Havia vingut a visitar-los i a administrar el sagrament de la confirmació a qualque al·lot. Ens vam alegrar i entusiasmar d'aquesta felicitat coincidència del nostre trobament en aquests dies dedicats a demanar la unitat dels cristians.

També vam comentar el fet, anunciat aquests dies, de la propera anada del Papa Joan Pau II a Anglaterra, pel mes de maig, amb resso-

nàncies també ecumèniques. Amb tota intenció, una intenció vitalment ecumènica, vaig regalar-li un exemplar de la polida edició de la Carta del nostre bisbe Sever, recordant aquells primers segles del nostre cristianisme a l'illa, molts d'anys abans, és clar, de la separació de les nostres comunitats eclesials.

Mentre acomiadava aquest bisbe anglicà i una abraçada posava punt final al nostreencontre, van venir-me al pensament les paraules bíbliques del salm 84 que ens serveixen de tema per aquesta setmana de la unitat: "Que n'és d'amable el vostre Temple, Senyor de l'Univers!". El Temple del Senyor que és la Casa de Déu. La família de Déu que formam tots els qui creim, l'Església de Jesucrist, una i santa!

Em va anar bé, després, d'agafar el fullet de les oracions per aquesta setmana i llegir i meditar els interrogants que s'hi expressen: "Si afirmam que l'Església és la família de Déu, reconeixem a tots els qui ens envolten com a membres d'aquesta família? Quines exigències comporta el fet de viure junts en la Casa de Déu, que és l'Església? Si Déu vol que tots els homes habitin en la mateixa Casa, com podríem anunciar junts el missatge evangèlic i acollir els germans? El fet de la divisió de les esglésies, no és un obstacle pel missatge que intentam proclamar? Tenim suficient fe per continuar marxant pel camí de Déu que condueix a la unitat?"

Me pens que totes aquestes reflexions poden ajudar-vos també a vosaltres. I poden obrir-nos nous horitzons a tots per tal de fer feina en aquesta camp de l'ecumenisme i així anar-nos mentalitzant en aquesta idea de la unitat. Sabem que arribarà un dia en el qual tot lo creat, unit a Crist, es convertirà en la Casa de l'alabança a Déu. En som i en serem pedres vivents d'aquesta construcció. I llavors serem construïts en la unitat per sempre.

Però, ja des d'ara, mentre peregrinam en aquest món, hem d'esforçar-nos en la construcció de la Casa de Déu, en l'edificació de la unitat. Esteim separats de molts de germans que com nosaltres creuen en el mateix Crist. Hem de superar aquestes barreres, prenint consciència que Déu és l'únic qui pot construir la seva Església i que nosaltres hem d'estar al seu servei per a la unitat de tots.

Crist és la porta, per la qual s'entra a la Casa de Déu, a la família de Déu que és la plena realització del seu Regne. Voldreu pregar per demanar tot açò? Facem-ho tots per aconseguir que el poc que ens separa uns cristians d'altres, sigui arrabassat pel molt que ens uneix. I que l'Esperit doni força a uns i altres per atracar-nos i formar un sol ramat baix la guia d'un sol Pastor: el Crist enviat del Pare.

12.— L'Exhortació del Papa sobre la família (I) (29 - 1 - 82)

Pocs dies abans de Nadal, vaig rebre, a través de la Nunciatura de Madrid, un exemplar de l'exhortació apostòlica "Familiaris consortio" del Papa Joan Pau II, sobre "La missió de la família cristiana en el món actual". És un escrit ben llarg, de 174 pàgines, que s'ha d'anar llegint a poc a poc, tot sencer i amb calma.

No vos n'havia parlat encara i he esperat fins ara a dir-vos-ne alguna cosa, perquè vaig creure que era convenient deixar passar les festes de Nadal i les de Sant Antoni, i també aquesta setmana que hem celebrat per a la unitat dels cristians. Ara, idò, vos ne parlaré.

El document que ens ocupa és molt important i certament ens ofereix una panoràmica ampla per a la nostra acció pastoral de cara a les nostres famílies. Per açò m'he proposat, al llarg del que resta d'aquest curs, d'anar-vos-el comentant, potser diria, llegint, perquè pugui arribar a coneixement de com més gent millor, perquè se'n pugui aprofitar.

Començ per unes consideracions generals que trobo a la introducció del document papal i que vull puntualitzar.

Primerament, vos he de dir que aquesta Exhortació és del Papa Joan Pau II. Dic açò, encara que sigui ben evident, perquè tots sabeu (i ja vos ne vaig parlar en temps oportú), que a finals de l'any 1980 es va celebrar a Roma un Sínode de bisbes, una reunió on hi van assistir bisbes de tot el món, però no tots els bisbes del món. El tema que s'hi va tractar era precisament aquest mateix de la missió de la família cristiana en el món actual. El Sínode, en acabar els seus treballs, va entregar al Papa tot un seguit de propostes que li feien, demanant-li que ell donàs després les seves orientacions sobre aquesta matèria.

El Papa ha fet açò que li demanaven per mitjà d'aquest document que, podem dir, és una conseqüència del desig manifestat per aquells bisbes. El mateix Papa, en la introducció que vos estic comentant, ens ho corrobora quan diu: "Els Pares sinodals, en acabar la seva Assemblea, em presentaren una llarga llista de propostes, en les quals recollien els fruits de les reflexions fetes durant les intenses jornades de treball, i, al mateix temps, em demanaven amb vot unànim que em fes intèrpret davant de tota la humanitat de la viva sol·licitud de l'Església en favor de la família, donant les oportunes indicacions per a un renovat impuls pastoral en aquest sector fonamental de la vida humana i eclesial".

En segon lloc, també aquest document és, en certa manera, un fruit del Sínode. Dic en certa manera perquè el Papa ens ha donat les

seves orientacions i indicacions, acceptant el desig del Sínode i emprant la doctrina sinodal, però deixant per a un estudi més profund de valorització qualche tema discutible o poc madur, proposat pel Sínode. Així ho exposa el Papa quan diu: "En recollir aquest desig (del Sínode), per mitjà d'aquesta Exhortació, com a una actuació peculiar del ministeri apostòlic que se m'ha encomanat, vull expressar la meva gratitud a tots els membres del Sínode per la preciosa contribució en doctrina i en experiència que han ofert, sobretot amb les seves "proposicions", el text de les quals he confiat al Pontifici Consell per a la Família, disposant que faci un estudi profund de les mateixes, a fi de valoritzar tots els aspectes de les riqueses que contenen". Açò darrer queda corroborat pel fet que en tota l'Exhortació només dues vegades, a peu de pàgina, es cita el Sínode: una, sobre la "Humanae vitae" i l'altra sobre la Carta dels drets de la família.

Havent dit açò, vos hauré comentat ja els tres nombres que té la introducció d'aquest escrit del Papa, si vos hi afageisc el punt final que n'és el resum i, al mateix temps, la indicació o índex de la temàtica que es desenrotllarà al llarg de l'Exhortació. Diu així: "En un moment històric en què la família és objecte de moltes forces que tracten de destruir-la o deformar-la, l'Església, conscient que el bé de la societat i d'ella mateixa està profundament vinculat al bé de la família, sent de manera més viva i forta la seva missió de proclamar a tots el disseny de Déu sobre el matrimoni i la família, assegurant la seva plena vitalitat, així com la seva promoció humana i cristiana i contribuint així a la renovació de la societat i del mateix Poble de Déu".

13.— L'Exhortació del Papa sobre la família (II)

(5 - 2 - 82)

LLUMS I OMBRES DE LA FAMÍLIA, AVUI

Després del comentari que vaig fer-vos la setmana passada sobre la introducció de l'escrit del Papa, referent a la missió de la família cristiana en el món actual, avui em toca dir qualche cosa sobre la primera de les quatre parts en què el Papa divideix la seva exhortació.

Aquesta primera part es titula "llums i ombres de la família, avui", i és el capítol on es fixa, d'una manera general, l'estat i condició en què es troben les nostres famílies en l'actualitat. Per començar, el Papa parteix del concepte que si els dissenys de Déu sobre el matrimoni i la família afecten tant l'home com la dona en la seva concreta existència quotidiana, en determinades situacions socials i culturals, l'Església,

per complir el seu servei, ha d'esforçar-se per conèixer el context dintre del qual es realitzen avui el matrimoni i la família.

Per açò, el Papa estableix tres punts, abans de dir-nos quina és la situació on es troba avui la família i dintre de quin ambient viu. Aquests tres punts són: l'Església ha d'evangelitzar i dur a tothom el sempre nou i immutable evangeli de Jesucrist; aquí i ara, es tracta de dur-lo a les famílies del nostre temps, les d'ara i aquí, que estan implicades en les presents condicions del món i cridades a acollir i viure el projecte de Déu sobre elles; i, finalment, s'ha de fer un discerniment evangèlic per tota l'Església, no solament per la jerarquia.

Promoure, idò, el sentit de la fe en tots els feels, valorar i jutjar amb autoritat la genuïtat de les seves expressions, educar els creients per a un discerniment evangèlic, de cada vegada més madur, és una feina a fer per la jerarquia.

Posat tot açò, el Papa ens diu a continuació que la situació en què es troba la família presenta aspectes positius i aspectes negatius. I passa tot d'una a indicar-los. Aspectes positius:

- una consciència més viva de la llibertat personal;
- una major atenció a la qualitat de les relacions interpersonals en el matrimoni;
- una major atenció a la promoció de la dignitat de la dona;
- una major atenció a la procreació responsable i a l'educació dels fills;
- es té, a més, consciència de la necessitat de desenrotllar relacions entre les famílies, en ordre a una ajuda recíproca espiritual i material.
- també al coneixement de la missió eclesial pròpia de la família, a la seva responsabilitat en la construcció d'una societat més justa.

Per contra, els aspectes negatius que indica són:

- els signes d'una preocupant degradació d'alguns valors fonamentals, com és ara:
  - una equivocada concepció teòrica i pràctica de la independència dels esposos entre sí;
  - les greus ambigüitats, sobre la relació d'autoritat entre pares i fills;
  - les dificultats concretes que freqüentment experimenta la família en la transmissió dels valors;
  - el nombre cada vegada major de divorcis;
  - la plaga de l'avortament;
  - el recurs de cada vegada més freqüent a l'esterilització;

— la instauració d'una vertadera i pròpia mentalitat anticoncepcional.

A la base d'aquests fenòmens negatius, el Papa hi posa l'egoisme. Un egoisme que moltes vegades és una corrupció de la idea i de l'experiència de la llibertat, concebuda no com la capacitat de realitzar la veritat del projecte de Déu sobre el matrimoni i la família, sinó com una força autònoma d'autoafirmació, que massa vegades va contra els altres.

Només, acaba el Papa, l'educació en l'amor, arrelat en la fe pot conduir a adquirir la capacitat d'interpretar els signes dels temps i obtenir aquella saviesa de què té necessitat l'època nostra.

14.— L'Exhortació del Papa sobre la família (III)

(12 - 2 - 82)

LA INCULTURACIÓ

Per acabar d'arrodonir l'explanació que he fet de la primera part de l'exhortació del Papa, on ens diu els aspectes positius i negatius del context familiar actual, he de dir-vos dues coses més que també convé tenir presents.

La primera fa referència a la diversa situació sociològica que viuen les famílies, dins l'amplària del nostre món. I el Papa diu que hem de tenir presents aquelles dades que ens proporcionen la sociologia i l'estadística, per captar el context històric i per conèixer millor la veritat. I açò perquè tot influeix i tot ha d'ésser considerat de cara a la consciència dels matrimonis i de les famílies. Hi ha fets i circumstàncies que condicionen les nostres actuacions i els nostres comportaments. En la nostra moral cristiana són vàlides també les atenuacions i els agravants.

Considerem, per exemple, tal com escriu el Papa, el fet, que mereix una bona atenció, que en els països anomenats Tercer Món a les famílies els manquen moltes vegades o els mitjans fonamentals per a la supervivència, com són l'aliment, el treball, la vivenda, les medicines, o també les llibertats més elementals. En canvi, en els països més rics, l'excessiu benestar i la mentalitat consumística, unides paradoxalment a una certa angoixa i incertesa davant el futur, arrabassen als esposos la generositat i la valentia per a suscitar noves vides humanes; i així, la vida en moltes ocasions no es veu ja com una benedicció, sinó com un perill del qual hom s'ha de defensar.

Sembla, idò, òbvia una conclusió: el problema és gravíssim, per-

què la vida no hauria d'ésser mai un enemic, un perill del qual salvar-se; sinó al revés, un esdeveniment de llibertat, de realització i de maduresa humana.

L'altre tema que toca el Papa, ja al final d'aquesta primera part, és el de la inculturació, es a dir, el de l'acceptació per l'Església de tot allò de les cultures dels pobles que està en condicions d'expressar millor les inesgotables riqueses de Crist. Aquí, en una nota, el Papa cita el Concili Vaticà II, en la qual podem llegir: "L'experiència del passat, el progrés científic, els tresors amagats en les diverses cultures permeten conèixer més a fons la naturalesa humana, obren camins nous per a la veritat i aprofiten també a l'Església. Aquesta, des del començ de la seva història, va aprendre a expressar el missatge cristià amb els conceptes i en la llengua de cada poble. Aquesta adaptació de la predicació de la paraula revelada ha de mantenir-se com a llei de tota evangelització".

El Papa, finalment, urgeix les Conferències episcopals i també la Cúria romana a proseguir en l'estudi i en l'impuls pastoral perquè aquesta inculturació de la fe cristiana es doni també més amplament en l'àmbit del matrimoni i de la família, sempre tenint present el doble principi de la compatibilitat amb l'Evangelí i de la comunió amb l'Església Universal.

Amb açò, s'obre un camp molt ric i fecund que s'ha de treballar i que fa que la unitat essencial de la nostra doctrina es vegi flanquejada per una veritat esplendorosa d'elements culturals, dignes i en consonància amb la idiosincràsia i manera de ser dels diversos pobles. Per açò, el Sínode dels Bisbes havia demanat en la seva proposició 18: "Que, tenint en compte la diversitat de les cultures i de les tradicions, es concedeixin facultats a les esglésies particulars i a les conferències episcopals sobre el que concerneix a l'estimació concreta de valors i a l'elaboració de normes, relatives a la celebració i a la validesa del matrimoni, tal com ha estat establert en la introducció al ritual de la celebració del matrimoni".

15.— L'Exhortació del Papa sobre la família (IV)

(19 - 2- 82)

EL DESIGNI DE DÉU SOBRE LA FAMÍLIA

La segona part de l'exhortació del Papa sobre la missió de la família cristiana duu per títol: "El disseny de Déu sobre el matrimoni i la família". Podríem dir que és el capítol fonamental i teològic que pre-

para la tercera part de l'exhortació, en la qual es tracta ja plenament els quatre punts establerts pel Sínode sobre la missió de la família, avui.

Aquest capítol es podria resumir d'aquesta manera: Déu va crear l'home per amor, i el va cridar i destinar a l'amor. Aquesta vocació a l'amor es realitza en aquesta vida o bé pel camí del matrimoni o per l'altre de la virginitat. El matrimoni és l'únic "lloc" on es fa possible la donació total de l'amor entre l'home i la dona, segons el disseny de Déu, perquè aquest amor és imatge i símbol de l'Aliança de Déu amb el seu poble. Després, Jesucrist ens revela la plenitud definitiva que s'aconsegueix en el do d'amor que el Verb de Déu fa a la humanitat. Per açò, el matrimoni dels batiats és un sacrament, que exigeix una profunda indissolubilitat i una fidelitat de donació recíproca. Aquest amor no s'agota en els esposos, sinó que està ordenat a la procreació i educació dels fills a la fundació d'una família.

Si aquest és el resum, voldria ara subretxar i ampliar qualche idea del Papa en aquest apartat, segons les seves mateixes paraules.

El Papa fa una primera referència a la sexualitat, de la qual tornarà a parlar després. L'amor, diu, abarca també el cos humà i el cos es fa participant de l'amor espiritual. Per açò, la sexualitat, per mitjà de la qual l'home i la dona es donen l'un a l'altra amb els actes propis i exclusius dels esposos, no és una cosa purament biològica, sinó que afecta el nucli íntim de la persona humana com a tal. La donació física total seria un engan, si no fos signe i fruit d'una donació en la que està present tota la persona, fins i tot en la seva dimensió temporal.

En un segon lloc, el Papa destaca la institució del matrimoni, feta per Déu i, com a tal, depenent no únicament i exclusivament dels qui la contrauen. La institució matrimonial, diu, no és una ingerència indeguda de la societat o de l'autoritat, ni la imposició intrínseca d'una forma, sinó exigència interior del pacte d'amor conjugal que es confirma públicament com a únic i exclusiu, per viure així la plena fidelitat al disseny de Déu creador. Aquesta fidelitat no rebaixa la llibertat de la persona sinó que la defensa contra el subjectivisme i el relativisme i la fa participant de la Sabiduria creadora.

Finalment, remarca també el caràcter sacramental del matrimoni dels batiats. Per aquesta sacramentalitat, és a dir, perquè el matrimoni entre batiats és un sacrament, els esposos queden vinculats l'un a l'altra, d'una manera més profundament indissoluble. La seva recíproca pertinença és representació real, per mitjà del signe sacramental, de la mateixa relació de Crist amb l'Església.

El matrimoni, com tot sacrament, és un memorial, una actualit-

zació i una profecia. Memorial, perquè el sagrament els dóna la gràcia i el deure de recordar les obres grans de Déu; és actualització perquè els dóna la gràcia i el deure de posar en obra, en el present, les exigències d'un amor que perdona i redimeix; i és profecia, perquè els dóna la gràcia i el deure de viure i de testimoniar l'esperança del futur encontre amb Crist.

I el capítol acaba fent un cant a la virginitat i al celibat, pel regne del cel. La virginitat i el celibat no solament no contradiuen la dignitat del matrimoni sinó que la presuposen i la confirmen. Quan no s'aprecia el matrimoni, no pot existir tampoc la virginitat consagrada. Quan la sexualitat humana no es considera un gran valor, donat pel Creador, perd significat la renúncia pel regne dels cels.

I acaba dient: El testimoni de la virginitat manté viva en l'Església la consciència del misteri del matrimoni i el defensa de tota reducció i de tot empobriment.

CONSELL DE PRESBITERI

FULL INFORMATIU DE LA SESSIÓ DE GENER

Dia 20 de Gener es va reunir el Consell de Presbiteri al Seminari Diocesà.

El punt central i únic per a l'ordre del dia era la Revisió del Consell de Presbiteri.

De l'arxiprestat de Maó, assumides per tots o suggerides per algú, es fan les següents aportacions: un diu que el C. de Presbiteri actual passi a ser la permanent del Consell de Presbiteri que estaria format per tota la clerecia i que com a tal es podria reunir dues vegades cada any. També es diu que hi ha una mena de falta d'eficiència: sembla que no acaba d'arribar la revisió dels anys 80; es van donar noms per a formar el petit comitè previ al Consell de Pastoral i no sembla que s'hi hagi fet res. S'haurien de concretar més els objectius del treball del C. de Presbi-

teri i fer un programa i un calendari un poc concrets que es puguin revisar. Els arxiprestats haurien d'anar més coordinats: l'arxiprest no hauria d'estar lligat a una parròquia concreta i hauria de ser-ho per elecció.

Els capellans de l'arxiprestat d'Alaior, voldrien que el Consell de Presbiteri fes més esforç per arribar a la vida: sembla que el treball que fa és una feina paral·lela a la vida. Hi veuen una manca de línia concreta i de mètode de treball i d'elements d'idees clares i pràctiques. El Consell, tot i que ha lograt que els capellans es reunesquin, no ha tractat els problemes més greus que afecten als capellans i als seglars.

L'arxiprestat de Ciutadella, repassant els "fulls informatius", veu que el Consell ha fet una feina positiva, però amb una manca d'ordre pràctic. Hi faria falta un moderador que mantengui la línia del Consell en els seus objectius. S'hauria de constituir el comitè de seglars i continuar el treball amb les Comissions mirant de posar en marxa cadascuna d'elles.

Reflexió del Consell de Presbiteri sobre les aportacions arxiprestals:

Ben segur que el Consell de Presbiteri té els seus falls, i, avui, per avui, és el punt de convergència i de ressò de les realitats a escala diocesana. Açò pot influir en que al Consell se li demani el que no és de la seva competència, com seria l'execució d'acords o de demandes concretes que oportunament s'han fet arribar als executors "ad hoc".

D'altra part creim que el Consell de Presbiteri és l'exponent del que passa dins el clergat, més, quan des de bon començament, el treball s'ha fet a partir de les aportacions arxiprestals i tenint-les en compte. No sempre les aportacions dels arxiprestats s'atenien a l'ordre del dia; i si açò era per mor que la vida ho exigia, aquesta vida de la base ha entrat al Consell encara que potser en detriment d'uns objectius proposats o d'una línia a seguir.

El Consell desitjaria tenir en les coses que fos possible una programació i fins i tot un calendari. Patim al si del Consell més que d'una manca de mètode de treball, una falta de disciplina que neix a les reunions arxiprestals prèvies al Consell. Acords: Per tot açò el Consell acorda que d'entre els seus membres n'hi hagi un o dos que facin la funció coordinador-moderador-animador. Seria la persona que intenti mantenir el fil i la coherència del Consell i que alhora porti la temàtica i aportacions arxiprestals més destriada i perfilada al Consell. Així en queden elegits dos que faran aquesta feina fins el mes de Juny. Les

aportacions arxiprestals s'hauran de fer arribar per escrit al moderador del "Consell de Presbiteri", Ca'l Bisbe, Ciutadella, amb prou temps d'antelació.

Acabada la reflexió, el Sr. Bisbe ens informà sobre:

Full dominical: es va fent camí de cara a editar-lo a Menorca. S'està preparant un nombre zero pel dia 31 de Gener com a mostra i a partir de la qual es parlaria amb els rectors i responsables d'esglésies.

Comissió d'ensenyança: S'ha tingut una primera reunió amb els capellans professors de religió a E.G.B.

Economia: a la Comissió d'Economia li falten encara alguns "inventaris" que no li arriben.

Les nòmines dels capellans a partir del mes de Gener augmenten un tant per cent, però no se sap encara ben bé quin. Depèn de la Conferència Episcopal, possiblement es farà efectiu a partir del mes de Març i en tot cas amb efectes retroactius.

Ha anomenat un seglar administrador del Seminari.

Missa Crismal: Aquest any i a petició del rector, serà a la Parròquia d'Es Castell.

Emissora: cessa l'actual Director i la COPE sembla que ben prest n'anomenarà una altre. Es parla d'un capellà mallorquí de nom Cabri-netti.

Consagració presbiteral: L'Ordre dels preveres es veurà augmentat amb l'incorporació d'en Marcel.lí Sánchez, que serà consagrat, si D. V., el dia 7 de Febrer a l'església parroquial de Sant Lluís.

La propera sessió del Consell de Presbiteri serà, s. D. V., el dia 24 de Febrer amb el següent Ordre del Dia:

Es proposa seguir la revisió del Consell de Presbiteri ja iniciada perquè creim convenient en treuren més profit, per açò us proposam un ordenat resum per facilitar el **veure**; en les reunions arxiprestals s'ha de fer el **jutjar** i l'**actuar**, (cercar vies operatives): us pregam que la reunió arxiprestal es faci ordenadament dins lo possible seguint els passos ja indicats (veure-jutjar-actuar) i que els responsables enviïn per escrit amb la màxima antelació possible. Per tot, gràcies.

Sebastià Seguí, secretari.

REVISIÓ DELS ACORDS I TEMES TRACTATS PER ELS ACTUALS MEMBRES DEL CONSELL DE PRESBITERI

Seminari

8-10-80: El Bisbe informa: "Gràcies especialment a que el Bisbe Moncades va enviar seminaristes i capellans a estudiar fora ara és possible realitzar el desig de que els seminaristes cursin estudis al nostre Seminari" (B.O. pàg. 271)

Basílica de Son Bou

8-10-80: Va per bom camí la cessió d'ús del monument al Patrimoni Artístic Nacional. (B.O. pàg. 272).

"Inscripcions de les partides als Llibres parroquials quan la celebració s'ha fet fora del temple parroquial o dins el territori d'una altra parròquia".

10-12-80: (que es resolguin els conflictes entre les persones afectades). (B.O. pàg. 28).

Locals de l'Església

10-12-80: Seguir amb les normes de l'any 1969 mentre no s'estudii a fons.

Revisió del Cantoral diocesà

10-12-80: A la suggerència de revisions contesta que els mateixos interessats ho passin a la Comissió de Litúrgia.

Sobre els Llibres sacramentals

6-5-81: Vist el que s'ha anat dient sobre açò, el Consell aprova que es continuïn els llibres darrerament aprovats i que es faci, per arxivar a la Cúria, un duplicat exacte de la partida i no només les fitxes que es feien fins ara. Es podria encarregar el projecte a la Comissió de Litúrgia i altres tècnics uns llibres més apropiats a la nostra Diòcesi. (B.O. pàg. 221).

Enquesta sobre el matrimoni

6-5-81: El Sr. Bisbe presenta el resultat de l'enquesta sobre matrimoni i es determina publicar-la en el Butlletí de l'Obispat perquè els sacerdots puguin estudiar-la.

10-6-81: Els tres arxiprestats diuen que no han tingut temps per aprofundir l'Enquesta. L'arxiprestat de Ciutadella ha encarregat al Sr. Comella un estudi sociològic de l'Enquesta.

El Consell de Presbiteri aporta:

- 1.— L'estudi és parcial per a una pastoral familiar.
- 2.— L'estudi és interessant per treure'n uns temes estrictament sacerdotals.
- 3.— Algú hauria de dirigir el treball i la reflexió.

Maó

23-9-81:

- 1.— Continuar l'estudi amb seglars.
- 2.— Fer un estudi sociològic pastoral per tècnics o grups. (No hi ha acord).

Maó i Ciutadella

16-12-81: Temes per a una reflexió pastoral. 1) Què entenem per sentiment religiós?.- 2) Estudi sobre la institució del matrimoni civil i eclesial: naturalesa del matrimoni.- 3) Motivacions vàlides per accedir al sagrament (religiositat, tradicional, fe madura, llibertat, amor) 4) Valor sacramental i jurídic de la indissolubilitat (fidelitat, fills). 5) La família cristiana com a lloc de la transmissió de la fe (educació cristiana, bateig).- 6) Labor pastoral de cara a les parelles (la família relacions prematrimonials, cursets prematrimonials, precreació, etc).- 7) Participació dels seglars en alguns ministeris (partint de les dades d'edat dels sacerdots).

Acord de règim intern del C. de P.

10-6-81: El secretari és el membre del C. de Presbiteri que "normalment" haurà de fer arribar els acords del Consell a les persones o Comissions que correspongui executar-los.

Comissió del Clero

28-10-81: Competències més amples: Casa sacerdotal (Tema a aprofundir).- Càrrecs dels sacerdots.- Economia dels sacerdots.- Algun seglar dins la Comissió?.- Salut del sacerdot.- Exercicis espirituals (1a. setmana Juliol).- Cursets (preparats) 1a. set. Jul. o Pasq.- Recessos.

Recessos mensuals: Més temps per al diàleg.- Més llargs.- Primer dimecres de mes.- Deixar misses vespertines.- Els arxiprestals preparats pels sacerdots.- Cada trimestre diocesans.

18-11-81: Elecció dels membres: Un representant de cada arxiprestat, més un membre elegit d'entre els del Consell de Presbiteri, que seria el President. Els càrrecs renovables parcialment cada tres anys.

Pastoral dels anys 80 (revisió)

8-10-80: Objectiu prioritari pastoral:

- 1.— arribar a unes mínimes línies pastorals.
- 2.— partir de lo que ja s'ha fet. (B.O. pàg. 272).

Maó

5-11-80: Treballar en petites comunitats —no només parroquials— per arribar a unes reunions arxiprestals a les que no s'exclouen —més bé tot el contrari— els seglars. (B.O. pàg. 308).

Alaior

No oblidar la gent senzilla (B.O. pàg. 308)

Ciutadella

Comptar amb algunes persones significatives, qualificades que puguin orientar el nostre treball.

Comptar amb els Salesians, Religiosos/ses.

En el nou Consell de Pastoral partir d'un "comité" i evitar doblatges amb el Consell de Presbiteri.

- 1.— Expressar-se amb tota llibertat, sense oblidar la caritat, (B.O. pàg. 309).
- 2.— Comptar molt amb la teologia del Concili Vaticà II.

Aportació del C. de P.

3.— Reflexió per matèries de la documentació que s'ha anat elaborant des de l'any 1969 fins avui en el Consell de Presbiteri, feta per grups o comunitats que acabarien amb una reflexió arxiprestal (feta necessàriament amb seglars) i ajudats per un grup de persones o "comité" que prepari el Consell diocesà de Pastoral; a un temps aquest comité diocesà tindria que ajudar a la creació dels Consells parroquials a les parròquies a on no el tenen. (B.O. pàg. 310). (Aquest darrer punt, com veuen, no queda molt clar).

10-10-80: Els tres arxiprestats admeten el punt de partida del Consell de Presbiteri, adverteixen anar amb peus de plom i un qüestionari que ajudi a la reflexió-estudi. (B.O. pàg. 26).

Aportació del C. de P.

1.— Seguir el mètode: veure-jutjar-actuar.
2.— El Consell de Presbiteri elaborarà el material des de 1969 i farà un qüestionari de matèries. (El Sr. Bisbe cercarà persones que hi ajudin, si és necessari).

3.— Crear un "comité" (10 seglars?) que treballi simultàniament. (B.O. pàg. 27).

El Sr. Bisbe informa que en la Conferència Episcopal es va parlar de les relacions Bisbes-Religiosos en el sentit que les comunitats religioses s'han d'entroncar dins la pastoral diocesana sense perdre el seu carisma peculiar.

2-1-81: L'arxiprestat de Maó i Ciutadella veuen bé el crear un "comité" de seglars, en canvi no ho veuen bé els d'Alaior.

Els membres del Consell de Presbiteri ja tenen tot el material per fer un qüestionari de matèries a tractar.

El Sr. Bisbe presenta una introducció a n'aquest treball: "Reflexió-revisió dels anys 80".

El Sr. Bisbe, acompanyat d'un membre del Consell de Presbiteri assistirà a les reunions arxiprestals per dinamitzar la feina.

18-2-81: A partir del treball presentat pel Sr. Bisbe, "Reflexió-revisió eclesial dels anys 80":

Maó: Redacció de ponències que serien estudiades i revisades per tots, i que, una volta reelaborades, recollint-hi les esmenes, passarien a l'assemblea per a la seva aprovació. Les ponències serien encomanades a les Delegacions diocesanes i a grups creats "ad hoc". Hi hauria d'haver una persona que tengui la missió de coordinar tot aquest treball.

Alaior: S'hauria de fer la revisió a escala parroquial anant a una pastoral més concreta. Per rompre les barreres entre capellans seria oportuna una assemblea prèvia o un Consell de Presbiteri obert. A l'esquema del Sr. Bisbe s'hi troba a faltar un punt "zero" que hauria d'ajudar a reflexar la fesomia i la realitat de Menorca: qui som? (B.O. pàg. 97).

Els religiosos preveres: Constaten la divisió de la nostra clerecia des del Concili Vaticà II, que es manifesta en la dificultat de treballs coordinats i en els "buits" pastorals, té les arrels en els distints models d'Església. (B. O. pàg. 98).

Alguns seglars opinen: Veuen l'esquema del Sr. Bisbe massa "pi-

ramidal". Les cites de Cala'n Blanes estan un poc fora del seu propi context. Es lamenten que l'estudi d'ISPA no hagi servit de res pels capellans. S'ha d'anar a la realitat concreta ja que lo que trastorna a la gent és lo pràctic. (B.O. pàg.98).

Aportació del C. P.

1.— Cercar les "vies" que facin possible el diàleg i la participació de tots.

2.— Cercar quins camps pastorals estan atesos i quins no.

3.— El Sr. Bisbe es reunirà amb les Comissions diocesanes existents per un primer canvi d'impressions i les seves possibilitats de revisió dels respectius camps de la Pastoral.

4.— Se nombra Coordinador: El Vicari General amb el Consell de Presbiteri.

L'arxiprestat de Maó i Alaior aporten noms de seglars per formar el "comité"; a Ciutadella no es van reunir.

23-3-81: Maó: En quant al temari proposat: "Realitats pastorals que hi ha i que hi manquen per fer-ne una revisió pastoral", troben que és un treball propi de cada ponència.

Alaior: A revisar pastoralment:

Catequesi: material ; mètode.

Predicació homilètica.

Ambit parroquial:

Preparació als sagraments: material; mètodes.

Què s'entén per celebració comunitària.

Concretar l'edat de la Confirmació.

Un acord en primeres Comunions.

Pastoral existent:

A revisar pastoralment (continuació).

Àmbit parroquial:

Cantoral diocesà.

Processons, Exèquies, Devocions populars.

Associacions.

Potenciar l'assistència als malalts.

Pastoral existent (Àmbit diocesà):
Organització del clergat.
Pastoral juvenil.
Missions.
Ensenyança.
Economia.
Col·lectes extraordinàries.
Pastoral vocacional.
Convivències i exercicis per el poble de Déu.

Buits pastorals:

Laicat ben preparat.
Formació permanent del Clergat.
Món obrer.
Tercera edat.
Món intel·lectual.
Pagesos.
Turisme.
Línies d'acció pastoral pels més dèbils en la fe.
Participació del poble en la Litúrgia de les Hores.

Persones qualificades:

religiosos, laics i les que formin el petit "comité".

Ciutadella: Més que anar a veure quines realitats hi ha o no hi ha, el que s'hauria de veure és quines coses s'haurien d'accentuar (B.O. pàg. 143).

Pastoral existent a revisar:

Ensenyança.
Catequesi.
Pastoral juvenil.

Buits pastorals:

Món obrer.
Món empresarial.
Món turístic.

El Bisbe ja té la llista de noms per a formar el petit "comité".

El Consell de Presbiteri fa present el perill que correm de quedar-nos tancats una vegada més en el nostre petit món clerical.

6-5-81: El Sr. Bisbe i el Coordinador s'han reunit amb les delegacions de: Catequesi, Migració, Ensenyament, Càritas, Litúrgia, Ecu-menisme.

23-9-81: El C. de P. troba convenient que a les reunions d'aquest Consell s'hi presentin, més que els qüestionaris o pautes de treball, les conclusions i possibles pautes pastorals amb una petita referència al sistema de treball que s'ha seguit per arribar-hi.

El Sr. Bisbe diu que ara tindrà més temps, acabada la Visita Pastoral, per servir d'animador de la Revisió de la Pastoral.

28-10-81: El C. de P. demana que la Comissió de Clero faci un estudi, consulti el Clero per poder elaborar unes pautes concretes sobre la Comissió del Clero.

18-11-81: El C. de P. trasmet a la Comissió del Clero cuidin de que en surti una Comissió del Clergat més pastoral que tècnica, amb contacte amb el Sr. Bisbe i Vicari General.

SECRETARIA GENERAL

NOMENAMENTS

Amb data de 1 de gener d'aquest any el Sr. Bisbe ha nomenat Administrador del Seminari diocesà, el Sr. Santiago Serra Seguí.

Amb data 8 del passat mes de febrer ha nomenat Vicari de la parròquia de la Concepció, de Maó, al Rd. Sr. Marcel·lí Sánchez Forte.

COLLECTES

Recordau que aquest mes de març s'han de fer les col·lectes en favor de la OCHSA, el dia 7 de març i en favor del Seminari, el dia de Sant Josep.

MISSA CRISMAL

Aquest any tindrà lloc el dimecres sant, dia 7 d'abril, al capvespre, a la parròquia de Es Castell. Anirà precedida, com sempre, d'un recés pels sacerdots.

ELECCIÓ DE MARE ABADESSA

El passat dia 6 de desembre de 1981, en el Monestir de les Monges Concepcionistes, de Maó, es va procedir a l'elecció de la nova Mare Abadessa. Va actuar, per delegació del Sr. Bisbe, el Rd. Sr. Cristòfol Vidal Barber, acompanyat dels Rds. Srs. Albert Valls Landino i Gabriel Pons Olives. Va resultà elegida Abadessa la monja Sor Maria de Gràcia Victory Buils.

SECRETARIAT DE L'EPISCOPAT

NOTA SOBRE CAUTELAS EN BIBLIOTECAS,

ARCHIVOS, ETC...

Se ha recibido información de una serie de robos acaecidos últimamente en las Bibliotecas de las distintas entidades de la Iglesia (Seminarios, Conventos, Casas religiosas, Monasterios, Colegios, Parroquias, etc.). Incluso se teme — por algunos datos de que se dispone— que estos robos puedan intensificarse próximamente.

Por todo ello, parece oportuno recomendar que se intensifiquen las medidas de precaución ya tomadas en las Bibliotecas y otros Centros de la Iglesia que posean documentos importantes.

Las medidas pueden ir encaminadas tanto a la custodia especial, en estos momentos, de libros y documentos valiosos, como el control de quienes se interesen por ellos, sobre todo si son desconocidos, exigiendo siempre la documentación pertinente.

COMISSIO EPISCOPAL DE LITURGIA

NORMAS PRACTICAS PARA LA CONCELEBRACION

La concelebración de la eucaristía, expresión de la unidad del sacerdocio, del sacrificio y de todo el pueblo de Dios, es hoy, una de las formas habituales de la santa misa. El concilio Vaticano II y los diferentes documentos de la reforma litúrgica determinaron las circunstancias del rito y su desarrollo ceremonial. Se publicaron varios documentos, dado que según las orientaciones conciliares los cambios debían irse introduciendo gradualmente y no hay duda de que la concelebración ha sido una de las novedades más notables. Por otra parte, la puesta en práctica del rito de la concelebración se inició en 1965 juntamente con las primeras adaptaciones del "Ordinario de la Misa", proceso que llegaría a su término con la promulgación del "Misal Romano" en 1970, fijándose ya de forma definitiva el orden de la celebración de la eucaristía.

Sin embargo, como consecuencia de la etapa primera de la reforma y a pesar de los años transcurridos desde la entrada en vigor del misal, subsisten aún ciertos hábitos o modos de realizar algunas partes de la concelebración que no se ajustan a las disposiciones de la Ordenación general del Misal Romano (OGMR). Este hecho, aparte la dimensión de alejamiento de la normativa vigente que conlleva, ocasiona también serias dificultades desde el punto de vista celebrativo y estético e impide que los mismos fieles asuman su propio papel en la acción litúrgica. Esto ocurre cuando no se les deja realizar las funciones que pueden desempeñar, porque todo lo hacen los concelebrantes, o cuando por decir en voz alta las partes que son de todos, dificultan la inteligencia de lo que se dice o facilitan que el pueblo espontáneamente se una a la voz de éstos.

La misma verdad y belleza de los signos litúrgicos reclama también que sean realizados con dignidad, unción interior y escrupulosa fidelidad a lo dispuesto, dentro del margen de espontaneidad y calor hu-

mano que los distintos actores de la celebración deben poner en el ejercicio del culto divino.

Con esta finalidad el Secretariado Nacional de Liturgia, con la aprobación de su Comisión Episcopal, desea recordar algunas normas relativas a la concelebración, que eviten los defectos más frecuentes:

1.— Aunque la condición común de los concelebrantes sea el presbiterado, sin embargo es uno sólo el **celebrante principal**. A él corresponde presidir y realizar una serie de acciones que le están reservadas, tales como incensar el altar, dirigir los saludos al pueblo, recitar o cantar las oraciones presidenciales, etc. y ocupar el puesto principal de la Sede. Cuando concelebra un obispo, la presidencia litúrgica le corresponde a él por derecho propio. En cuanto a los ornamentos, el celebrante principal debe llevar los mismos que cuando se celebra la misa individualmente. Los demás concelebrantes, cuando hay justo motivo, pueden prescindir de la casulla, teniendo muy en cuenta que muchas albas deben ser utilizadas con amito por razones de elemental estética.

2.— Si no hay verdaderos diáconos, las funciones de éstos las asumen los concelebrantes que están a cada lado del que preside, revestidos como presbíteros, es decir, sin dalmáticas. Esto tiene particular aplicación, según la Instrucción "Pontificales Ritus" de 21-VI-1968 y la Nota de la Sgda. Congregación para el Culto Divino de 23-XII-1972, cuando el Obispo celebra solemnemente, circunstancia en la que la concelebración es particularmente recomendada.

3.— Aun cuando sean numerosos los concelebrantes, éstos no deben apropiarse las funciones de los ministerios inferiores al diácono, tales como las de lector, acólito, comentarista, etc. Estas funciones corresponden a los que han sido instituidos para ellas y también a los mismos seglares.

4.— Es importante la unanimidad en los gestos y movimientos de los concelebrantes, de acuerdo con lo establecido en el misal. De ahí la conveniencia de que antes de iniciar la concelebración se recuerden a todos las normas más oportunas.

5.— Entre todas destaca la siguiente: "Los textos que competen a todos los celebrantes los pronuncian a una, **pero en voz baja ("submissa voce") para que se pueda oír distintamente la voz del celebrante principal**. De este modo el pueblo percibe mejor el texto" (OGMR 170).

6.— En cuanto al modo de recitar las distintas partes de la plegaria eucarística conviene recordar:

a) Hay partes reservadas al celebrante principal, que él solo debe decir con los gestos oportunos.

b) Hay partes que deben decir todos los concelebrantes, en voz baja como se ha indicado antes, y con los gestos siguientes: las manos extendidas hacia las ofrendas en la epiclesis, la mano derecha extendida hacia lo que se va a consagrar —con la palma hacia abajo— durante el relato de la institución y con las manos extendidas después de la consagración. Nunca deben tenerse los brazos cruzados durante la Plegaria Eucarística.

c) Hay, por último, partes que se pueden confiar a uno u otro concelebrante, que debe recitar él únicamente con las manos extendidas y en voz alta, mientras los demás escuchan.

7.— Las partes de la plegaria eucarística que pueden confiarse a los concelebrantes son las siguientes:

— En la Plegaria Eucarística I: **Acuérdate Señor y Reunidos en comunión**, antes de la consagración; **Acuérdate también y A nosotros pecadores**, después.

— En la PE II: **Acuérdate Señor de tu Iglesia y Acuérdate también de nuestros hermanos (Recuerda a tu hijo)** hasta el final, incluyendo por tanto **Ten misericordia de todos nosotros** que no deben decir todos los concelebrantes, sino únicamente el que está haciendo la intercesión.

— En la PE III: **Que él nos transforme y Te pedimos Señor** hasta el final, comprendiendo también el recuerdo de los difuntos.

— En la PE IV: **Acuérdate Señor, y Acuérdate también.**

8.— Algunas partes de la plegaria eucarística pueden ser cantadas como ya indica el propio misal, por ejemplo, el relato de la consagración y la doxología final.

9.— Respecto de la comunión, si los concelebrantes acceden al altar para tomar allí el Cuerpo y la Sangre del Señor, deben hacer genuflexión al llegar.

Para todas las demás indicaciones que no han sido especialmente recordadas en esta nota, acúdase a la "Ordenación general del Misal".

Madrid, Enero 1982

COMISSIO EPISCOPAL DE MISSIONS I COOPERACIO ENTRE LES ESGLESIES

COMUNICADO DE LA COMISION EPISCOPAL EN EL “DIA DE HISPANOAMERICA”

La familia en Hispanoamérica

El tema de la familia, siempre importante, ocupa hoy un lugar principal en la reflexión, oración, predicación y acción de la Iglesia. La salvación de Cristo, que la Iglesia administra, atañe a todo “lo que sirve al verdadero bien del hombre” (RH.13): ahora bien, “el matrimonio y la familia constituyen uno de los bienes más preciosos de la humanidad” (FC. 1). Más aún, “queridos por Dios con la misma creación, matrimonio y familia están internamente ordenados a realizarse en Cristo y tienen necesidad de su gracia para ser curados de las heridas del pecado y ser devueltos a su principio, es decir, al conocimiento pleno y a la realización integral del designio de Dios” (FC. 3). Así pues, la Iglesia, como sacramento universal de la salvación, entra con solicitud amorosa en este campo para aportar, mediante la gracia del Espíritu, la purificación, la luz, el vigor espiritual, la sublimación y la esperanza trascendente al matrimonio y a la familia.

Las Iglesias de Latinoamérica, en la III Conferencia general del episcopado latinoamericano, celebrada en Puebla hace ahora tres años, decidieron dar “prioridad a la pastoral familiar”. Por lo cual, nosotros, los Obispos de la Comisión Episcopal encargada de la cooperación entre nuestras iglesias de España y aquéllas, que por muchas razones nos son particularmente queridas, en la jornada de Latinoamérica queremos dar a conocer cómo allí se enfoca la pastoral familiar, a fin de que en la consideración amorosa y sugerente de su labor pastoral se estrechen más y más los vínculos de comunión eclesial.

En su servicio a la familia, la Iglesia cumple ante todo su misión evangelizadora: “anuncia el Evangelio del amor conyugal y familiar como experiencia pascual vivida en Eucaristía” (Puebla 592). Al mismo tiempo, en el ejercicio de su función profética ha de “denunciar las falacias y corruptelas que impiden o ensombrecen el Evangelio del amor

conyugal y familiar" (P. 593). Y en su empeño liberador, "busca caminos para que las parejas y las familias puedan avanzar en su vocación al amor y en su misión de formar personas, educar en la fe y contribuir al desarrollo; asimismo, acoge a las parejas y familias y las acompaña con paso de buen Pastor al ritmo de su pobreza humana y de su ignorancia" (P. 594-595).

En la pastoral familiar se incluye la acción de los cristianos "en la creación de estructuras y ambientes que hagan posible la vida de familia", así como en los campos de la cultura y de la recreación tan importantes para el correcto desenvolvimiento de la vida familiar. Finalmente, la familia —que ha de realizarse "como una Iglesia doméstica"— tiene un doble quehacer eclesial: constituir comunidades de familias para la mayor vivencia de la Iglesia y, a partir de estos encuentros, realizar una acción apostólica completa y decidida hacia todas las familias (cfr. 598).

No nos corresponde ahora delinear la problemática familiar de las Iglesias de Latinoamérica. La Conferencia de Puebla la analizó con amplitud, profundidad y esperanza. Esta situación es parecida en muchos aspectos a la que vivimos nosotros; pero en las zonas subdesarrolladas presenta "índices verdaderamente deprimentes de insalubridad, pobreza y aun miseria, ignorancia y analfabetismo, condiciones inhumanas de vivienda, subalimentación crónica y otras tantas realidades no menos tristes". (Juan Pablo II en Puebla). Sin embargo, por otra parte "es satisfactorio comprobar que cada día son más los cristianos que procuran vivir su fe en y desde el seno familiar, dando un valioso testimonio evangélico y aun educando con dignidad una familia razonablemente numerosa, y se nota el empeño por vigorizar y adecuar la pastoral familiar a los desafíos y circunstancias de la vida moderna" (P. 579). Las Iglesias de Latinoamérica son ejemplares en la firmeza, confianza y audacia de su acción evangelizadora total.

Con este espíritu de fidelidad a Cristo y de servicio pleno a los hombres, trabajan para ir logrando la plenitud de vida familiar cristiana que se expresa en uno de los más hermosos y profundos textos del documento de Puebla: "La pareja santificada por el sacramento del matrimonio es un testimonio de presencia pascual del Señor. La familia cristiana cultiva el espíritu de amor y de servicio. Cuatro relaciones fundamentales de la persona encuentran su pleno desarrollo en la vida de la familia: paternidad, filiación, hermandad, nupcialidad. Estas mismas relaciones componen la vida de la Iglesia: experiencia de Dios como Padre, experiencia de Cristo como hermano, experiencia de hi-

jos en, con y por el Hijo, experiencia de Cristo como esposo de la Iglesia. La vida en familia reproduce estas cuatro experiencias fundamentales y las participa en pequeño; son cuatro rostros del amor humano" (P. 583).

Este Día de Hispanoamérica viene celebrándose en las diócesis españolas desde hace años, como expresión cordial y efectiva de los lazos que nos unen con aquellas Iglesias. No podemos olvidar que en ellas trabajan apostólicamente unas diez mil religiosas, unos siete mil religiosos, un millar de sacerdotes diocesanos y unos grupos de laicos misioneros salidos de las Iglesias que están en España, todos los cuales tienen derecho a una estima, un relevo y unas ayudas espirituales y materiales de parte de nuestras comunidades, cuyo espíritu misionero expresan ejemplarmente.

Invitamos a la reflexión de todas estas situaciones eclesiales que nos estimulan en nuestro peregrinar y nos llaman a cooperar fraternalmente al desenvolvimiento de aquellas comunidades de cristianos tan cercanas a las nuestras.

Madrid, 25 de Enero de 1980

INFORMACIO DIOCESANA

ACTIVITATS DEL BISBE

Mes de gener

- 1.— És al Santuari de El Toro on concelebra l'Eucaristia de Cap d'Any.
- 2.— Es reuneix amb una família de Maó. Al capvespre, concelebra a El Toro.
- 3.— Concelebra l'Eucaristia dominical a la parròquia d'Alaior. Després visita uns malalts a qui duu la comunió. Visita a l'Hospital i a un sacerdot. Després és a Son Bou amb un grup de feels de la parròquia dinant amb ells.
- 4.— Assisteix al curset per sacerdots, al Seminari.
- 5.— Continua el curset sacerdotal fins a l'hora de dinar.
- 6.— Concelebra l'Eucaristia a la parròquia des Castell. Al cap-

vespre, visita les dependències de la casa on havien estat les religioses carmelites missioneres.

7.— Al matí, rep visites. Al capvespre, es reuneix amb la Delegació d'Ensenyament i rep visites. A les 8, celebra l'eucaristia al Seminari, amb motiu del dijous sacerdotal.

8.— Rep visites.

9.— Presideix la reunió, al capvespre, sobre el full dominical de la Diòcesi.

10.— Concelebra l'Eucaristia a la parròquia de Fornells administrant el sagrament de la confirmació a 40 feels. Després, dina amb els confirmants i padrins.

11.— Rep visites.

12.— Rep visites.

13.— Al capvespre, puja al santuari de El Toro i després presideix una reunió a Es Mercadal de la Delegació d'Ensenyament amb els professors de religió d'E.G.B.

14.— Al capvespre, és a Maó on rep visites. Celebra l'eucaristia a Sant Francesc.

15.— Al matí, rep visites. Al capvespre parteix cap a Madrid per assumptes del bisbat i per assistir a una reunió de la Comissió E. de Mitjans de Comunicació.

16.— Reunió de la C. E. de Mitjans de Comunicació, a Madrid.

17.— A les 8,30 del matí, concelebra l'Eucaristia a la capella de l'Hospital municipal i barena amb els vellets allí asilats. Després presideix els actes de la celebració solemne de la festa de St. Antoni, abat, patró de la diòcesi. Al capvespre és a Maó on saluda una família i assisteix a l'ajuntament a l'acte acadèmic pel dia de la festa del poble de Menorca.

18.— Al matí rep visites. Al capvespre es troba amb el bisbe anglicà que cuida els seus feels de l'illa. Després, visita la delegació d'economia del bisbat.

19.— Rep visites.

20.— Presideix el Consell de Presbiteri del mes de gener que es celebra al Seminari, al matí.

21.— Al capvespre, rep visites a Maó i visita una comunitat de religioses.

22.— Dirigeix un recés a les monges clarisses de Ciutadella.

23.— Va a dinar al Seminari amb motiu de la festa del seu Patró: Al vespre, és a Mercadal a una reunió de la Delegació de Catequesi.

25.— Rep visites.

- 26.— Al capvespre és a Maó i a El Toro on celebra l'Eucaristia.
 27.— Rep visites.
 28.— Rep visites.
 30.— És a Reus (Tarragona) on ordena de diaca un seminarista d'aquella diòcesi en la capella de les Monges Carmelites.

Mes de febrer

2-3.— És a la Casa d'Exercicis del Tibidabo de Barcelona on assisteix a un curset de teologia, juntament amb els bisbes de Catalunya.

4.— Rep visites. A la capella de cal Bisbe, rep el jurament del diaca que ordenarà de sacerdot el dia 7 d'aquest mateix mes. Al capvespre, rep visites a Maó, visita la M. Abadessa de les monges concepcionistes i la nova rectoria de Sant Francesc. Després, a les 8, concelebra l'eucaristia al Seminari, amb motiu del dijous sacerdotal.

5.— Rep visites.

7.— A les 5 del capvespre, ordena de prevere al diaca Marcel·lí Sánchez, a l'església parroquial de Sant Lluís, concelebrant amb 25 sacerdots i gran assistència de feels.

9.— Rep visites.

10.— Rep visites.

11.— Al matí és a Maó on visita diversos malalts i qualque família. Al capvespre, rep visites. De 7 a 8 visita una catequesi de confirmació de Sta. Maria i celebra l'eucaristia a l'arxiprestal.

13.— A migdia, puja a El Toro i assisteix uns moments a les Jornades de la Confer, dirigint unes breus paraules a les religioses. Xerra també una estona amb els Germans de La Salle d'Alaior.

14.— Concelebra l'eucaristia de la festa de Sta. Eulàlia, a la parròquia d'Alaior. Després a les 12.30 concelebra a la parròquia de La Concepció de Maó, fent la presentació del nou Vicari, Marcel·lí Sánchez. Dina amb els sacerdots d'aquesta parròquia i parteix a les 3 cap a Madrid.

15-16.— És a Madrid, on assisteix a la reunió del Consell d'Economia de l'Episcopat.

17.— Rep visites.

18.— Rep visites. Al capvespre, reunió amb la junta econòmica del Bisbat.

19.— Al capvespre, és a Maó on rep visites i assisteix a la reunió dels catequistes de l'arxiprestat de Maó. Visita també un sacerdot malalt.

RESUMEN AÑO DIOCESANO 1981

Una actividad normal ha caracterizado el desarrollo del año eclesial, sin que se hayan producido acontecimientos espectaculares, ni conflictos o tensiones llamativas, si exceptuamos una polémica pública sobre el tema del ingreso en la OTAN.

Llamamiento a una revisión-reflexión eclesial de los años 80.

El día 16 de Enero, víspera de la festividad de San Antonio Abad, el Obispo publicó una importante carta pastoral, en la que llamaba a toda la comunidad diocesana interesándola en la revisión de la realidad eclesial menorquina y estimulándola a una seria reflexión que estableciera las pautas de actuación para la década de los ochenta.

El Obispo inició esta revisión y reflexión, indicando: los presupuestos indiscutibles, los aspectos negativos y positivos de la realidad diocesana, y un esquema indicativo de los puntos que exigen revisión. En la misma carta pastoral propuso también la constitución de un nuevo Consejo Diocesano de Pastoral.

El llamamiento del Obispo, atendido inmediatamente por el Consejo de Presbiterio, no ha podido alcanzar los objetivos previstos, debido a la lentitud que imprime a las decisiones el ejercicio de la corresponsabilidad sujeta a la participación general en las propuestas y a la dificultad —constatada por el propio Obispo— en acciones de pastoral de conjunto. Finaliza también el año sin haberse constituido el nuevo Consejo Diocesano de Pastoral.

Además de la mencionada carta Pastoral el Obispo escribió otros dos, pronunció, a través de Radio Popular, 19 catequesis y publicó cinco homilías, cuatro con motivo de solemnidades litúrgicas y una en la solemnidad de Nuestra Señora del Claustro, de Solsona.

Conmoción ante el atentado contra el Papa

La noticia del atentado contra el Papa causó una profunda conmoción en nuestra diócesis.

El Obispo lamentó el hecho en una nota publicada por todos los Medios de Comunicación, expresando su consternación e invitando a los diocesanos a rezar por la salud del Papa, invitación realizada en todas las iglesias. También en las homilías los sacerdotes se refirieron a

este inaudito hecho. El Obispo dirigió telegramas de solidaridad a la Secretaría de Estado y a la Nunciatura.

Plan diocesano para la pastoral de las vocaciones consagradas.

El mes de abril el Obispo, a través del Boletín del Obispado, presentó el plan diocesano para la pastoral de las vocaciones consagradas, al mismo tiempo que lo remitía a la Sagrada Congregación "Pro Institutione Catholica".

El plan, después de recordar las características de la vocación consagrada en el seno de la Iglesia y de insistir en la responsabilidad de los diferentes agentes de la pastoral, indica las acciones concretas: sensibilización de las comunidades parroquiales, valorización de la presencia del Seminario, creación de grupos de oración, orientación vocacional entre los confirmandos, conexión con el Secretariado de jóvenes Cristianos, etc.

55 sacerdotes cuya edad media se sitúa en los 51 años

El mismo "Plan Diocesano", en su apartado segundo, incluyó una breve nota estadística sobre el número y edad del clero menorquín.

Para una población de 56.000 habitantes, la diócesis cuenta a finales de este año, con 55 presbíteros y un diácono.

Cincuenta y un años es la edad media del clero, pasando de 60 años veinte sacerdotes. Un sacerdote, el Rdo. D. Jaime Gener, falleció.

Sólo seis seminaristas se preparan actualmente para el sacerdocio.

En el "Plan" esta situación se define "ni totalmente optimista ni tampoco totalmente negativa o preocupante."

Varios nombramientos eclesiásticos

Durante el presente año el Obispo ha firmado los siguientes nombramientos: Párroco de Villa Carlos, D. José Manguán; Vicario y Corresponsable de Ferrerías D. José Sastre; Consiliario Diocesano de Cáritas, D. Miguel Tutzó; Delegado Diocesano de Catequesis, D. Francesc Triay; Coordinador de los catequistas del Arciprestazgo de Mahón, D. Cristóbal Vidal; Vocal de la Junta Diocesana de Economía, D. Lorenzo Brondo; Párroco de San Clemente, D. Gabriel Pons.

Constitución de la Escuela Diocesana de Catequistas

A partir del mes de octubre ha quedado constituida la "Escuela

Diocesana de Catequistas”, que comprenderá tres cursos, en los que se explicarán Teología Bíblica, Cristología, Moral, Teología Sacramental, Psicopedagogía y Catequética.

El presente curso, iniciado a título experimental, cuenta con unos 50 alumnos y se desarrolla en el Seminario Diocesano.

Por lo demás ha proseguido la actividad intensa en la pastoral catequética, sector en el que han participado más de 300 seculares.

Durante el año pasado se han incrementado los grupos de catequesis de adultos.

El Obispo acompañado por veintiún catequistas asistió a la “Escola d’Estiu per a catequistes”, organizada por el Secretariado Interdiocesano.

Se han celebrado varias jornadas diocesanas y arciprestales.

Dos importantes encuentros juveniles

Organizado por el Secretariado Diocesano de Jóvenes se celebró, durante los días 21 y 22 de Marzo, un Encuentro Juvenil dedicado al tema vocacional.

Participaron numerosos jóvenes de las diversas comunidades parroquiales. Asistieron también el Consiliario y Presidente Nacionales de la JAC.

Otro encuentro Juvenil importante fue el dedicado a la Solidaridad con el Tercer Mundo, organizado conjuntamente por la Delegación Diocesana de Misiones y el Secretariado de Jóvenes Cristianos.

Dirigió la reflexión el P. Manuel de Unciti, Secretario Nacional de las OO. MM. y director de la revista “Pueblos del Tercer Mundo”.

Encuentro Hispano-Alemán sobre la “no violencia”

Jóvenes alemanes y españoles —entre éstos una representación menorquina— se reunieron en El Toro del día 28 de junio al 4 de julio.

Trataron de la pedagogía de la “No violencia”, y al final adoptaron el llamado “Manifiesto de Monte Toro”, presentado por la delegación española.

Las Religiosas celebraron una interesante Jornada diocesana

Las Religiosas al servicio de la diócesis dedicaron su III Jornada a la profundización sobre su inserción en la pastoral de conjunto.

Esta Jornada sintonizó con las resoluciones adoptadas en la XXXIII Asamblea Plenaria del Episcopado.

La diócesis, primera en la "Campaña contra el Hambre", y muy destacada en las colectas misionales

Un año más la aportación económica de la diócesis en la "Campaña contra el Hambre" superó, en proporción relativa, a las de las restantes diócesis nacionales. La cantidad total rebasó ampliamente los dos millones y supuso una participación teórica de 39 ptas. por habitante.

Muy destacada fue también la colaboración económica a las tres colectas misionales principales.

La colecta del "Domund 1980" ascendió a 1.586.767 ptas. superando en casi 223.000 ptas. a la del año anterior.

La de la "Santa Infancia" alcanzó un total de 518.309 ptas. y la del "Clero Indígena" la suma de 412.728 ptas. con un superávit de 357.509 ptas. en la última y de 247.400 ptas. en la primera.

Casi medio millón de pesetas donaron los menorquines en la colecta de cooperación misionera interdiocesana.

Más de 400.000 pesetas, resultado de la colecta en favor de los parados de Andalucía

A iniciativa de un grupo de jóvenes estudiantes cristianos se organizó una colecta en favor de los parados de Andalucía.

La respuesta de los menorquines se concretó en la cantidad de 425.000 pesetas que se ofrecieron posteriormente al obispo de Málaga para su aplicación entre los parados de aquella diócesis.

El obispo de dicha diócesis Mn. Buxarrais, en una sentida carta agradeció el gesto de solidaridad de la iglesia menorquina, debida a la iniciativa de los jóvenes del MUEC.

Obras de reparación en varias iglesias

Los responsables de las iglesias del Carmen, San Francisco, La Concepción, Santa Eulalia y Santa María, de Mahón, emprendieron durante el año obras urgentes de reparación en sus respectivos edificios. Algunas de éstas continuarán durante el próximo año.

Estas obras, cuyo presupuesto suma varios millones de pesetas,

están siendo sufragadas por las aportaciones personales de los fieles, conscientes de su responsabilidad participativa en la conservación de los bienes eclesiales.

ORDENACION DEL PRESBITERO MARCELINO SANCHEZ

El domingo, día 7 de Febrero, el Obispo confirió el orden del Presbiterado al diácono Rdo. D. Marcelino Sánchez. La ordenación se celebró, pro primera vez, en la iglesia parroquial de San Luis, a cuya comunidad pertenecía el ordenando. Participaron en la celebración 25 sacerdotes diocesanos y un número extraordinario de fieles de la propia comunidad y de las restantes.

El hecho de esta ordenación tuvo amplia repercusión en la población menorquina por las circunstancias de edad y anterior profesión del ordenando. Antiguo camionero, accede al sacerdocio a los 52 años de edad, siendo el suyo el primer caso de esta clase.

JORNADAS DIOCESANAS DE LA CONFER

Las Religiosas diocesanas se reunieron en El Toro durante los días 13 y 14 del pasado mes con motivo de las Jornadas Diocesanas. La reflexión se centró en la espiritualidad vicenciana expuesta por el Rdo. P. Barceló, Director de las Hijas de la Caridad en la provincia. "La fe de San Vicente de Paúl", "El amor de San Vicente de Paúl" y "La oración de San Vicente de Paúl", fueron los tres temas de reflexión, a cuya exposición siguieron momentos de meditación y reuniones comunitarias. La celebración de la Eucaristía y de la "Liturgia de las Horas" resultó muy viva.

Cincuenta Religiosas participaron en estas Jornadas asociándose a los actos conmemorativos del IV Centenario del nacimiento de San Vicente de Paúl.

GRAN AFLUENCIA DE PERSONAS AL ACTO INTERCONFESIONAL CON MOTIVO DE LA CAMPAÑA CONTRA EL HAMBRE

Centenares de personas, miembros de la Fe Baha'í, de la Iglesia Evangélica y de la Iglesia Católica, participaron en el acto interconfesional, de reflexión y solidaridad con el Tercer Mundo, organizado por la "Campaña contra el Hambre".

Siguiendo la pauta establecida hace tres años, los miembros de las comunidades de la Fe Baha'i, Iglesia Evangélica e Iglesia Católica se reunieron en el templo de San Francisco, en comunión de preocupación solidaria con los problemas del Tercer Mundo. La asistencia fue muy numerosa, y muy variada en cuanto a edades: niños, jóvenes y adultos.

El Rdo. D. Guillermo Pons, sacerdote recientemente llegado de Perú, habló, desde su experiencia, de las necesidades angustiosas de los hombres que viven en la geografía del subdesarrollo. Recalcó la injusticia de dicha situación —hambre, enfermedades, pobreza— de la que todos somos culpables, y de la que, en consecuencia, todos debemos sentirnos solidarios para conseguir las soluciones precisas. Aseguró que las aportaciones de los organismos en favor del Tercer Mundo, especialmente las de todas las iglesias, se aplican con toda honradez y proporcionan verdaderos medios de promoción. Resaltó como aspecto positivo de los hombres de esas naciones su apertura a la espiritualidad, que aumenta su esperanza en el futuro a pesar de las dificultades reales. Finalizó invitando a todos los presentes a luchar contra el egosísmo y el materialismo de la sociedad desarrollada, causante, en gran parte, de las injusticias distributivas a nivel mundial.

Seguidamente intervinieron representantes de la Fe Baha'i, el coro juvenil de la Iglesia Evangélica y la "Agrupación Coral San José", que mediante sus canciones cooperaron eficazmente al clima de reflexión pretendido.

Finalizada la intervención de los coros, se rezó comunitariamente el "Padre Nuestro".

Las aportaciones de los asistentes, símbolo de su solidaridad, alcanzaron la cantidad de 75.600 pesetas, superior a la del año anterior.

SETMANA PER LA PAU 1981

A partir de l'experiència ja d'uns quants anys, i de la Setmana per la Pau que es va organitzar l'any passat, també enguany ens vam plantejar entre els joves, què fer per la pau.

A Ciutadella, i responent a la convocatòria feta pel Secretariat de Joves Cristians, vam tenir unes reunions amb joves de tots els grups de les parròquies i comunitats, on es van posar en comú totes les aportacions dels mateixos grups, elaborant un programa d'activitats obertes a tothom, que omplien tota una setmana, i que tenien com objectius el reflexionar sobre la Pau com a do que Déu ens ha donat, i crear de cada dia uns lligams més fraternals i d'unitat entre tots.

Els primer actes que van tenir lloc amb motiu de dita Setmana, van ésser unes trobades de pregària.

Així, els vespres dels dies 28, 29 i 30, i a les parròquies de St. Rafel, St. Antoni Ma. Claret i St. Esteve, un nombrós grup de joves i majors, ens vàrem trobar durant poc més d'una hora cada dia per, en mig d'un clima de recolliment i serenor, pregar per la Pau.

Aquests mateixos dies, tenia lloc a Londres, la Trobada Europea del Concili de Joves, per lo que fent-nos solidaris amb els que allà s'havien reunit, vam tenir com a punts de reflexió per les nostres trobades, alguns dels que ells també esteien tractant. Dilluns el nostre temps de pregària i reflexió, el vam dedicar a la "Pau i reconciliació"; Dimarts a "La pregària, font de vida i expressió d'amor": i Dimecres va ser "El compartir".

Dia 31 de Desembre, una hora abans de que començàs la Vetla de Pregària de la Nit de Cap D'Any, ens vam trobar al Santuari de Ma. Auxiliadora, on junts vam demanar a la Mare de Déu que ens ajudàs a aconseguir aquest do de la Pau. Seguidament, i en forma de manifestació silenciosa, vam recórrer alguns carrers de Ciutadella, portant unes pancartes que feien referència a la Pau, acabant a la Parròquia de St. Francesc, on tingué lloc la Vetla de Pregària.

A la celebració, que va ser presidida pel Sr. Bisbe, hi va haver una aportació de cadascun dels grups. Aquestes aportacions, que anaven desde una poesia, una lectura i un manifest, fins una escenificació i la preparació d'uns símbols que se van repartir al moment de la Pau, volien posar de manifest el nostre desig de Pau, d'un món millor que serà possible amb l'esforç de tots.

Dia 2 de Gener, a "Sa Bufera", una pintada infantil. Els fiets també tenen qualque cosa a dir sobre la Pau, i ho van posar de manifest per mitjà dels seus dibuixos, que són una expressió clara de què ells també volen un món diferent.

El mateix dia, al vespre, al Teatre del Centre Catequístic St. Miquel, es va projectar un muntatge audio-visual, titulat "Pau a la terra".

Els dos darrers actes de la Setmana, van tenir lloc el Diumenge dia 3. Van consistir en una marxa amb "velo", pels carrers de Ciutadella, que va acabar a la Pl. d'es Born amb una cançó de germanor. Molts dels participants, portaven símbols i distintius que feien referència al motiu de la marxa, de la que val la pena remarcar la nombrosa participació, i l'esperit alegre i festiu que hi va haver en tot moment.

Ja al capvespre, i al local del club "Gent Jove", vam poder escoltar bona música, temes directament relacionats amb la Pau, i vam te-

nir l'oportunitat de conèixer un poc més als autors que els composaren, i els motius o les situacions que els impulsaren a fer-ho.

Al llarg de la Setmana, per mitjà de la ràdio, les jornades per la Pau van esser presents a moltes de les nostres cases. I van esser una bona ocasió per sebre com veuen i com viuen els matrimonis, els fiets, els joves i la gent major, el tema PAU.

Secretariat de Joves Cristians
Menorca

REUNIONES DE CATEQUISTAS DEL ARCIPRESTAZGO DE MAHON

Los catequistas del arciprestazgo de Mahón se reúnen mensualmente acudiendo sucesivamente a las diversas parroquias del sector. Convocadas y organizadas por el Rdo. D. Cristóbal Vidal, Vocal del Secretariado Diocesano responsable de estas demarcación, se ven frecuentadas por gran número de catequistas.

La correspondiente al mes de Diciembre tuvo un carácter festivo. En la del mes de Febrero, el Rdo. D. Antonio Subirats comunicó sus impresiones sobre la estancia en Tierra Santa. El Obispo asiste, normalmente a todas.

LAS PARROQUIAS DE "SANTA MARIA" Y DE "SAN FRANCISCO" DE MAHON INFORMAN A SUS FELIGRESES

Conforme a la decisión adoptada hace ya varios años la parroquia de Santa María, de Mahón, ha distribuído entre sus feligreses una hoja informativa sobre la organización de la vida parroquial en los aspectos catequético, litúrgico y económico.

En este último capítulo los responsables "agradecen la generosidad de los fieles, que ha permitido afrontar los gastos ordinarios de la parroquia". Pero, al mismo tiempo, advierten que se inicia el presente ejercicio con una deuda de 778.349 pesetas, parte de los gastos ocasionados por la restauración de paredes y techumbre sobre la capilla del Rosario.

En las aportaciones de la comunidad parroquial a las colectas extraordinarias sobresalen las realizadas en las "Campañas contra el Hambre", "Domund", "Santa Infancia" y "Día Nacional de Caridad".

También la Parroquia de "San Francisco" ha publicado su "Me-

moria Informativa", en la que aparecen los principales acontecimientos vividos por la comunidad, y las indicaciones sobre los servicios parroquiales.

El balance económico presenta un importante déficit, debido a las obras de reparación en la Capilla del Santísimo y al coste de la adquisición de la nueva "casa rectoral".

NECROLOGIA

ANTONI TOMÀS BAGUR, MISSIONER DELS SS. CORS

El dia 30 de Gener d'aquest any va ser cridat pel Pare, als 38 anys d'edat, el Germà Antoni Tomàs Bagur, missioner dels SS. Cors, a Palma de Mallorca, en el Convent de La Real, on vivia.

Nat a Ciutadella, on era molt estimat per la seva senzillesa i bondat de cor, havia pertangut a l'Adoració nocturna i sempre estava a punt per qualsevol obra bona.

Es va celebrar un funeral per la seva ànima en la parròquia de Sant Francesc de Ciutadella.

Que al cel el retrobem. Reposi en pau.

El Senyor Bisbe concedeix indulgències en la forma acostumada.

SOR JESUS MARIA BENDITO, CONCEPCIONISTA

El día 23 de febrero del presente año falleció la religiosa Concepcionista de Mahón Sor Jesús Ma. Bendito Monjo, a los 78 años de edad y 56 de vida religiosa.

Había nacido en Mahón el día 18 de enero de 1905 e ingresado en el monasterio el 2 de enero de 1926, haciendo su profesión religiosa en el mismo día, el día 4 de julio de 1927.

Exclaustrada, junto con sus hermanas de religión en julio de 1936, perseveró fielmente en su consagración, reanudando su vida religiosa el 11 de febrero de 1940. Ha desempeñado diversos cargos de responsabilidad, especialmente el de Abadesa, durante varios trienios.

Agravándose últimamente su larga y penosa enfermedad, entregó su alma a Dios, celebrando su Pascua en la esperanza de la resurrección.